Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET

EDUSKUNNAN TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE

Asia Lausunto hallituksen esityksestä (HE 134/2015 vp) panostajalaiksi

Lausunnon antaja

Rakennusliitto ry, Helsinki

Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan hallituksen esityksestä panostajalaiksi Rakennusliitto lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Hallituksen esitys sekä siihen liittyvä asetus, jota lausumapyyntö ei koske, on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeri Päivi Risikon asettamassa työryhmässä. Työryhmän tehtävänä on ollut laatia hallituksen esityksen muotoon perusteltu esitys uudeksi panostajalaiksi. Kaksi Rakennusliitto ry:n nimeämää asiantuntijaa on toiminut asetetussa työryhmässä Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK:n edustajana. Näin ollen Rakennusliitto on osaltaan päässyt vaikuttamaan keskeisesti lakiehdotuksen sisältöön jo sen valmisteluvaiheessa. Asetetun työryhmän työskentelyn keskeisin tavoite on ollut panostajalainsäädännön uudistaminen perustuslain vaatimukset täyttäväksi kokonaisuudeksi, jossa on otettu huomioon työntekijöiden työturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden turvaamisen vaatimukset.

Panostajien suorittama räjäytystyö on ns. ankaran vastuun alaista työtä. Huolimatta siitä, että räjäytystyön yleisvaarallinen luonne on mielletty esimerkiksi vahingonkorvauslaissa, lakiuudistuksen kohteena olleet panostajalain säännökset eivät täyttäneet perusoikeuksien yleisiin rajoitusedellytyksiin kuuluvaa vaatimusta sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä onkin katsottu, ettei panostajalainsäädännössä ja panostajien pätevyyskirjoista annetussa asetuksessa oltu riittävän tarkasti säädetty niistä edellytyksistä, joiden perusteella henkilön sopivuutta on tullut arvioida myönnettäessä tai peruutettaessa pätevyyskirjaa. Tämä on ollut ilmeinen epäkohta, sillä säännösten yleisluonteisuus on johtanut tilanteisiin, joissa pätevyyskirjaa ei ole voitu peruuttaa. Lisäksi panostajan pätevyyskirjan myöntämiseen liittyvään arviointiin hakijan terveydentilan ja muun soveltuvuuden osalta on jäänyt huomattavaa harkintavaltaa.

Rakennusliitto pitää perusteltuna, että panostajan pätevyyskirjan myöntäminen lain voimaantulon jälkeen tulee edellyttämään suppean henkilöturvallisuusselvityksen esittämistä, sillä panostajan pätevyyden omaavalla henkilöllä on oikeus ostaa ja käyttää räjähdysaineita. Kysymys on yleisen turvallisuuden kannalta hyvin merkittävästä asiasta.

Ehdotuksessa panostajalaiksi on omat lainkohtansa pätevyyskirjan myöntämisen yleisistä edellytyksistä, minkä lisäksi hakijan terveydentilan, häneltä edellytettävän käyttäytymisen, koulutuksen ja työkokemuksen osalta, kuten myös koulutus- ja työkokemusvaatimuksista

Rakennusliitto ry
Edunvalvontaosasto
PL 307, Siltasaarenkatu 4
00530 Helsinki
Puh 020 774 003
Fax 020 774 3062
www.rakennusliitto.fi
Y-tunnus 0213629-4

poikkeamisen osalta, on oman säännöksensä. Pätevyyskirjan peruuttamisesta, väliaikaisesta peruuttamisesta sekä näiden sijaan annettavasta huomautuksesta on omat säännöksensä. Pätevyyskirjan haltijalle ja poliisille on asetettu ilmoitusvelvollisuus ja työnantajalle sekä terveydenhuollon ammattihenkilökunnalle on asetettu ilmoitusoikeus erikseen mainituista seikoista, joilla voi olla merkitystä pätevyyskirjan voimassaoloon. Kaikki nämä ovat perusteltuja, oikeuskäytännössä tarpeellisiksi katsottuja uudistuksia. Työryhmä on lisäksi kiinnittänyt erityistä huomiota terminologian selkiyttämiseen panostaja –käsitteen osalta.

Hallituksen esityksessä panostajalaiksi ehdotetaan pätevyyskirjan voimassaoloajan säätämistä viideksi vuodeksi. Voimassaoloaikaa koskeva lyhennys on tarpeellinen, jotta kaikki räjäytystyötä tekevät henkilöt saadaan säännöllisesti kertauskursseille sen varmistamiseksi, että heillä on käytössään riittävät tiedot turvallisen työskentelyn menetelmistä, räjähdeaineista ja niiden ominaisuuksista sekä työn suorittamista koskevasta, voimassaolevasta lainsäädännöstä. Rakennusliitto pitää perusteltuna, että ne henkilöt, joilla lain voimaantulohetkellä on pätevyyskirja, saavat jatkaa pätevyyskirjan mukaista räjäytystyötä sen voimassaolon ajan, kuitenkin siten, että tämä aika on rajoitettu enintään viideksi vuodeksi. Tässä ajassa aikaisemman lain nojalla myönnettyjen pätevyyskirjojen haltijoilla tulee olemaan riittävästi aikaa uusia pätevyyskirjansa.

Rakennusliitto haluaa lopuksi kiinnittää valiokunnan huomion siihen, että ehdotettu panostajalaki lisää lupaviranomaisen työmäärää. Näin ollen on välttämätöntä, että asiassa toimivaltaisen viranomaisen resurssien riittävyys varmistetaan.

Rakennusliiton käsityksen mukaan ehdotus uudeksi panostajalaiksi täyttää hyvin työryhmätyöskentelylle annetun toimeksiannon. Rakennusliitto katsoo, että hallituksen esitys panostajalaiksi tulisi hyväksyä sellaisenaan.

Helsingissä 8.2.2016

Matti Harjuniemi
Puheenjohtaja
Rakennusliitto ry